

פרוטוקול מס' 65
מישיבת ועדת הכספים
מיום ה', ט' בסיון תשל"ד - 30.5.74
(שעה 9:00)

נכחו:

- חברי הועדה:
- י. קרגמן - יו"ר
 - א. אפרת
 - י. מר
 - מ. טעם
 - צ. גרשוני
 - ע. פיינרמן
 - י.ש. פלומין
 - ג. פת
 - ד. קורן
 - ח. קורפו
 - י. גולן
 - א. לבני

- מזמנים:
- מ. קול - שר התיירות
 - ח. גבתון - מנכ"ל משרד התיירות
 - י. בליזובסקי - משרד התיירות
 - י. גדרון - משרד התיירות
 - ד. וילק - משרד התיירות
 - מ. וידר - משרד התיירות
 - גב' רקובסקי - משרד התיירות
 - י. פיקר - משרד האוצר
 - א. לכטנשטיין - משרד האוצר

מזכיר הועדה: א. קרשנר

יועץ כלכלי לועדה: א.נ. פלוג

רשמה: א. רבר

צוים לעידוד החסכון (פטור ממס הכנסה), תשל"ד-1974
 צוים לעידוד החסכון (פטור ממס הכנסה) תיקונים
 לתכניות חסכון
 תכניות שונות
 תקציב משרד התיירות לשנת הכספים 1974

סדר היום:

- 879 -

(מקבל כיום 17.674)

היו"ר י. סרגמן:

אני פותח את הישיבה.

צוים לעידוד חסכון (פטור ממס הכנסה), תשל"ד-1974

י. פיקר:

התכנית הראשונה היא תכנית חסכון תמורה כפולה של בנק יפת בע"מ. הפועלים. בנק יפת הוא בשליטת

זו תכנית סטנדרטית שהוכנה בבנק בנק הפועלים וזו תכנית מקבילה.

ג. פת:

איך פועל פה הנושא של ביטוח חיים? באמצעות חברות הביטוח?

י. פיקר:

כן. חלק מהריבית מוקדש לפרסיה. זה בשיתוף עם חברות הביטוח.

הוחלט לאשר הצו הנ"ל.

א. אפרת:

כמה תכניות ביטוח מסוג זה פועלות היום?

י. פיקר:

בנק המזרחי של לרוב הבנקים יש חלק מהתכניות עם כיסוי ביטוח חיים ותכניות חסכון וחלק בלי. זה הוסף תוספת סטנדרטית לצבירה כספית. ביטוח החיים זה חלק מהריבית. יש תכניות שהכיסוי לפי הריבית ויש שהכיסוי לפי מסרם החסכון, כמו חינוך.

י. גדר:

התכנית הזו לתי חוקית.

היו"ר י. סרגמן:

אישרנו בוועדה את זה כבר עשר פעמים.

י. גדר:

אני מבקש שיהיה בוועדה דיון על בעיית עסקות ביטוח שעושים הבנקים. בכל המקרים האלה יש טשטוש הגבול בין בנק לחברת ביטוח. החוק שלנו לא שולל אפשרות שבנק יקבל רישיון של חברת ביטוח. כל ביטוח להבדיל מביטוח רכב, הוא לפחות גם חסכון.

היו"ר י. סרגמן:

אתה רוצה שיהיה לנו בירור בענין זה? נעשה בירור.

הוחלט לאשר הצו הנ"ל.

צוים לעידוד חסכון (פטור ממס הכנסה) תיקונים לתכנית חסכון

י. פיקר:

המדינה בתיקון בתכנית כח+100 של בנק לאומי לישראל. זה תיקון סטנדרטי.

הוחלט לאשר את התיקון המבוקש במכתב שר האוצר מיום 14.5.74.

תכנית שונות

י. פיקר:

ברוב התכניות שאושרו באופן מקורי חישוב הריבית והפרשי הצמדה היו ביחידות תלת-חודשיות. לגבי מספר בנקים גדולים הנאנו כבר בפני הוועדה את ההצעה לתקן את החישוב התלת-חודשי לחישוב חודשי, גם ריבית וגם הצמדה, וזה לטובת החוסך. ניתנים ניהלנו מן עם כל יתר הבנקים שמופיעים ברשימה לפניכם, ועם אישור הבקשה הנוכחית לפטר רשימה זו, כל התכניות עד עכשיו בחישוב תלת-חודשי, יהיו לפי חישוב חודשי.

י. גולן:
אני חצה לשאול שאלה כללית בעניני תכניות החסכון. אנו מאשרים בזמן האחרון הרבה תכניות, מדי פעם. הפעולה הזו נעשית מגוונת יותר. אני רוצה לשאול אותך מבחינת הממשלה - האם הריבוי הזה הוא לטובת הציבור, או לא? האם לא יותר טוב שיהיו שתי תכניות שאתם תדאגו שיהיו לטובת החוסך. כי נדמה לי שכאשר נכנס האזרח לבנק ועלי לבחור תכנית חסכון, אין הוא יודע במה לבחור והוא מתבלבל. הממשלה צריכה לעמוד לימין החוסך.. לבנק יש והאי חשבנות משלו. האם לא כדאי לקצץ קצת בתכניות האלה ולבחור בכמה תכניות בלבד?

י. פיקר:
אני חושב שיש יתרונות לאחידות מסויימת ומצד שני יש יתרונות למבחר תכניות. אני טודה שבענין זה אני כל שנתיים משנה את דעתי. לפעמים אני חש שאם אתה נותן מבחר, אז איפה שהוא בשוליים זה מוסיף לך. ופעם אני חוזר לגישה ששה קצת מבלבל את הציבור. אבל בסופו של דבר זה לא קורה, כי הלקוח עושה מה שהבנק אומר לו והבנק אומר לו מה שטוב לבנק באותו זמן. תשעים אחוז מהכספים שמגיעים לבנקים מגיעים בתכניות +4000 ו-10000 פקדון, ודפקטו מושגת האחידות. אם עוד חברים יבקשו זאת, נחשוב על כך.

ד. גורן: אני מצטרף לזה.

י. פיקר:
לי נראה למשל שאגרות מלווה הבריירה לחמש שנים ועכשיו לעשר שנים היו מגייסים אותם סכומי כסף בלי אותן תכניות מיוחדות שהממשלה נותנת לזה 10% מענק. כי הביקוש הוא כל כך רב. עכשיו זה אולי אחרת, אבל כאשר היה מלווה הבריירה לחמש שנים היתה נטייה לרכוש את המלווה. המענק שהממשלה נותנת משמעותו הגדלת הריבית. אז במקום 4% זה 6% ריבית. באוצר היה על כך דיון אם כדאי לשפר את תכניות החסכון או לא. היו שתי אטכולות ואילו היו רוצים היה גם כן באוצר, הוא היה אתי במיועט שאמר שלא נחוץ. אבל האוצר פועל כגוף וזה מה שהוחלט. זה ניוס כסף נוזף על חשבון מסלולים של נכסים פיננסיים אחרים למשל עו"ש וכו', כי לבנק יש תמריץ להפנות את הלקוח לתכניות אלה. היות שהם מקבלים פה חילות יותר גבוהה - במקום 15% כסף חופשי, 25% כסף חופשי. בסופו של דבר אפשר לחיות עם זה.

י. קרגמן: כמה זה בכניס?

י. פיקר:
סכום הפקדונות גבוה מאוד - 700 מיליון לירות. אבל הגידול הטבעי היה מגיע ל-500 וה-200 הנוספים זה יכול להיות במקום אגרות חוב, ואז ההוצאה השולית הנוטפת לגיוס הנוסף היא יחסית גבוהה. נבדוק את הדבר כעבור חצי שנה ונודאי נוצא מזה לקח.

י. גורן:
במשך שלוש-ארבע שנים טענתי כל הזמן שכל שיטת הבריירה וההצמדה היא מסוכנת מאוד למדינה. עצם הרעיון של הבריירה היה בגלל מצב לא בטוח מה יותר טוב לחוסך לבחור בריבית יותר גבוהה או בהצמדה. ההנחה היתה שרווחי הצמדה של החוסך לא שונים בהרבה מריבית יותר גבוהה. אז זה היה טוב בשנת 1970/1, כאשר ההתייקרות היתה 2-3% בשנה. היום אנו נמצאים בהתייקרות של 30-40-50%, כך שאין טעם בבריירה, ובשנה הבאה תהיה עוד אינפלציה יותר גדולה.

י. פיקר:
הלכנו בכיוון זה, כי הפסקנו את הפצת אגרות בירה.

י. קרגמן: נחזור לנושא זה בפעם אחרת, ביולי.

היו"ר י. קרנמן:

אני מקבל אותך בכנראה, אדוני השר, ואולי בדכה כפולה, אם כי מוקדם מדי, כיוון שהממשלה החדשה עדיין איננה קיימת. היו כאן שרים ששיימו את תפקידם כגון השר גבתי. הואיל ואתה תמשיך בתפקידך, אני מקבל אותך בכנראה כפולה.

נדון היום בתקציב משרד התיירות. אני אביא רק כמה מספרים: תקציב משרד התיירות הרגיל לשנת 1973 היה 37 מיליון לירות. בשנת 1974 יהיה התקציב הרגיל - 47.840 מיליון לירות. תקציב הפיתוח היה 40 מיליון לירות; ב-1974 יהיה 36 מיליון לירות. זה כאילו שיט ירידה בתקציב הפיתוח. אבל יש השקעות אקטיות, אשראי ומענקים שהיו ב-1973 - 139.800 מיליון לירות וב-1974 הם יהיו 142 מיליון לירות. אמנם זה לא תקציב, אבל זה בכל זאת קשור להשקעות עקיפות של משרד התיירות. נשמע קודם כל סקירה של שר התיירות, לא רק לענין התקציב, אלא נשמע מה מתרחש בתחום הזה, במיוחד לאור האגדה שהיתה בשנה שעברה ביחס למספר התיירים והתקוות שהמזב ישתפר. אינני יודע מה המצב עכשיו. על-כל-פנים נשמע סקירה ואז נדע באיזה מצב אנחנו מצויים בתחום זה, החיוני למשק המדינה והמכניס דולרים.

מזכיר הועדה א. קרנר:

רציתי להפנות תשומת-לב הועדה לתזכיר מטעם התאחדות הסוחרים.

שר התיירות מ. קול:

אדוני היושב-ראש, חברי הועדה, דאגה בלב איש ישיחנה. היו לנו דאגות גדולות במשך חודשים האחרונים, כי ב-1973 היתה ירידה של 9% בתיירות לעומת 1972. אבל זאת היתה תוצאה של המלחמה באוקטובר. היה ברור לגמרי מה הסיבה. לאחר חודשי המלחמה - אוקטובר, נובמבר ודצמבר - עשינו עבודה גדולה במשרד התיירות יחד עם כל הגורמים בתעשייה הזו, כדי להביא להתאוששות וענף הזה, וזה לא היה קל. מכיוון שהתיירים הפוטנציאליים לא רק התרשמו מהמלחמה ותוצאותיה, אלא גם מהדכאון שהיה בישראל. כל מי שבא לכאן יצא מדוכא מאוד, והפיץ את הדכאון הזה בכל העולם. כל מי שבא לכאן הרגיש כשילו בא לנחם אבלים, והתיירים לא אוהבים את זאת. מי שבה להזדהות עם המדינה, שולח משלחת לחזק את ליבותינו החלשים, אחרי המלחמה, הוא יודע שזה תפקידו. אבל בדרך כלל תיירים קשה להם מאוד לבוא לחופשה ולהנות כאשר יש אפירה של דכאון. את זאת לא יכולנו לשנות, זה לא בכוחנו לשנות. יכולנו רק לפעול בחור"ל כדי להביא לכאן הרבה מאוד סוכני נסיעות, מארגני קונגרסים, אשי רדיו, טלוויזיה ולנסות לבנות איזו תדמית של ישראל כארץ תיירות, למרות כל מה שקרה. אני חושב שעלינו על הדרך. במאוס היתה אפילו עליה של 5% לעומת מאוס שנה שעברה; דבר כמעט בלתי רגיל לאחר כל מה שקרה.

אחרי מלחמת ששת הימים, אחי הנצחון הגדול של צה"ל - שחרור ירושלים, האפשרות לבוא לכותל המערבי ולכל המקומות הקדושים של הנצרות בעיר העתיקה; אפשר היה אז לבקר בסניף, בגדה ובגולן - עם כל זאת, עברה שנה וחצי עד שהתיירות התאוששה, והפעם ההתאוששות החלה כבר אחרי שנה וחצי. הסיבה לכך מאוד מעניינת - חבל שחבר הכנסת בן-סאיר איננו כאן. אחרי מלחמת ששת הימים נפסקה התיירות הנוצרית, ואילו אחרי מלחמת יום הכפורים היא לא נפסקה ליום אחד. אפילו בזמן המלחמה היו פה צליינים נוצרים, ובאתי לראות אותם בבית מלון במזרח ירושלים והם קמו להתפלל למען נצחון ישראל.

התיירות הנוצרית מהווה 40% ומעלה מהתיירות לישראל. העובדה שהתיירות הזו נמשכה כל הזמן אפשרה את התאוששות התיירות. כי במידה שהתיירות נפגעה, אפי' נפגעה קודם כל על ידי ירידת התיירות היהודית מארצות-הברית. התיירות מאירופה לא ירדה בשנת 1973; היא עלתה מאפריקה הדרומית; עלתה גם מאמריקה הלטינית ומאוסטרליה וירדה מאמריקה הצפונית. מארצות הברית באים שמונים אחוז של היהודים. במידה שיש 20% צליינים נוצרים, אלה המשיכו לבוא. הם היו פה בחג המולד. נמשכו גם הקונגרסים של הצליינים ונוצרים מאז מלחמת יום הכפורים, ואנו עושים הכל כדי שהיא תישמר. לאחר מלחמת ששת הימים עברה שנה וחצי עד שהתיירים נוצרים באו אלינו. אולי אף להסביר את זאת בכך שהנוצרים לא אוהבים נצחונות כל כך גדולים של צה"ל. במלחמת ששת הימים אולי הנצחון שלנו היה יותר מדי גדול. הפעם הוא היה גם כן נצחון, אבל היה רווי בדמעות ובדם רב, והוא אולי זעזע פחות את העולם מאשר במלחמת ששת הימים. זה עניני פסיכולוג שראוי לבריקה וללימוד.

השר מ. קול:

יש אינדיקציות המראות שלמשל אחרי האסון בקריית-שמונה היתה מיד ירידה בתיירות והיו הרבה ביטולים. כי אם לוחצים בגבול, בחזית, אתה יכול לשכנע את התיירים שאפשר לבקר בכל המדינה ולא מוכרחים לנסוע לגולן. היה אצלי עתונאי משויץ שהוא היה מלא התפעלות שלא מרגישים במדינה שיש מלחמה. אבל ברגע שזה קורה בתוך המדינה, מתוך ישוב, זה דבר המזעזע את התיירים הפוטנציאליים. המקרים כגון זה שהיה בקריית-שמונה, הרצח במעלות, מכונית התופת ברחוב בן-יהודה בירושלים, הקטיושות בירושלים שמשום מה פרסמו שהם היו מכוונות למלון המלך דוד - כל זה הזיק מאוד לתיירות. הייתי לפני כמה שבועות בארגונינו וראיתי שבדברים אלה שמתרחשים אצלנו ממלאים את העתונות. וכי מה יועילו לנו אמצעי פרסומת כאשר כתובים שיש סכנה ללכת פה ברחובות? דרך אגב, בשבוע שעבר כאשר היתה הפאניקה בירושלים והודיעו שמחבלים חדרו לעי"ק, תקפה בהלה גדולה את התיירים שהיו מלונות בירושלים, כי הם חששו מי יודע מה צפוי להם.

כאשר יתחיל הסכם הפרדת הכוחות להתבצע ותהיה רגיעה בגבול, אולי נוכל לעשות עבודה מחודשת. אם כי אני דואג מאוד שדווקא אחרי הפרדת הכוחות תתגבר הפעילות החבלנית, כדי להוכיח שהם קיימים, והם ירצו לפעול בתוך ישראל. אתמול למשל היתה ידיעה מדהימה בעתונות ובכלי התקשורת, ושאלתי את הרמטכ"ל איך זה יתכן שזה ל צמצם את כוחותיו בגליל ובמרדפים אחרי מחבלים. לא צריכים להודיע לאוייבים שלנו שאנו מצמצמים. וזה היה בעתונות וברדיו.

מה הרמטכ"ל שייך לזה? זה לא ענין של הממשלה? ע. קורן:

הצנזור לא יכול כנראה להפעיל תמיד צנזורה. פניתי לרמטכ"ל והוא אמר שגם הוא נדהם. לכן במצב כזה לפתח את התיירות, זו עבודת פרך. והיתה לנו ירידה בתיירות מ-1 בינואר עד סוף מאי ב-12% לעומת השנה שעברה. לפי דעתי ירידה בסדר גדול כזה בלבד, מהווה נס, לאור כל המצב. יש ארצות שאין להן מחבלים באירופה בתיירות אליהן היתה גדולה בהרבה. באירופה יש ירידה גדולה בתיירות מארצות הברית. קודם כל בגלל המצב הכלכלי, היוקר הרב, מחירי הטיסות, בעיית הנפט והאלדגיה שיש בארצות הברית הישם לכל מיני מקומות באירופה. כל זה הניא שבארצות תיירות מובהקות באירופה יש ירידה פי שלושה מאשר אצלנו, והם מתפעלים מכך ואומרים שאנו מדינה של צפנים ונפלאות. אולם זה לא מעצמו. אנו עובדים קשה בלשכות שלנו; אנו פועלים עם תנסיות הנוצרות ועם ארגוני הצליינים ועם מארגני הקונגרסים; הרבנים מכל הזרמים. אין אצלנו בעיות של גיור. כולם עובדים אתנו ומשתדלים לעשות כמיטב יכולתם כדי להגביר את התיירות. אולי נציל את הקיץ הזה על ידי הסכם הפעדה. כי נוצר אקלים חדש בעולם, לאחר כל הפרסמת העצומה הזו בעקבות החתימה על הסכם ההפרדה. העולם שוכח מהר וזה אחד הדברים|הטובים לתיירות.

בתחום התיירות זה טוב, לא כן בתחומים אחרים. ע. פיינרמן:

אנו מדברים בכשירות על התיירות. אנו עובדים מתנאים קשים מאוד. למרות הירידה בתיירות, עלו ההכנסות ב-6%. כי תיירים מוציאים יותר כסף בארץ ושוהים יותר, וכל הדברים שהם קונים בארץ עולים יותר. הם רק מתאוננים שבעד אותו דולר הם יכולים לקנות פחות. עוד מעט ארוץ עולה יותר מאשר לינה. כמובן יש לנו בעיות שות עם שער החליפין, כי אם בשוק השחור אפשר היום לקבל 5.20 לירות עבור דולר, התיירים אינם רוצים להחליף בשער הרשמי. וכאשר הם יוצאים מבית המלון, ליד בית המלון הם עומדים ומחליפים את הדולרים בשער של שוק השחור.

מה מסך השהות של התיירים בדרך כלל? היו"ר י. קרגמן:

בדרך כלל שבועיים. הקיץ יש לנו בעיות עם סטודנטים ונוער. לאחר רצח הילדים קיבלנו ידיעות שהורים חוששים לשלוח את ילדיהם לנופש כאן. זה לא רק ענין כספי בשבילנו אלא גם ענין לאומי חשוב.

לגבי המלונות - יש לנו היום עשרים אלף חדרים במלונות מכל הסוגים. בכניה - שמונה אלפים חדרים. בשנת 1974 תסתיים כניה של אולי 2500 חדרים, בגלל קצב הבניה. ואינני מצטער שיש האטה.

השר מ. קול:

יקח לסיים את בניית החדרים במשך שלוש שנים. כמובן שהעבודה שהתפוסה
בבתי המלון ירדה וגם נוספו חדרים ולא יכולנו לתכנן את התיירות על
מלחמת יום הכפורים, אלא אייננו זריכים לתכנן אותה לפני 1972 או שנים
קודמות, כי יש תנועות גדולות מאוד בענף הזה - אז זה מוריד את הרווחיות
של בתי המלון וההוצאות שלהם גדולות עקב האינפלציה. אתמול הייתה אצלי
משלחת של מלונאים גם משר לשכר עבודה. יש להם הסכם בלתי ושמיי בין ההסתדרות
ובין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים שייעלו את שכר היסוד מ-50 לירות
ל-80 לירות לחודש. והם אומרים - אם נצטרך לתת 80 לירות לחודש לכל עובד
אנו עומדים בפני התמוטטות. אמרתי להם - אינני עוסק ביחסי עבודה
ואין בדעתי להתערב. והם אומרים שהמשלה תעזור. אז הכל טוב מאוד.
קיצורו של דבר, יש בעיות.

בשבוע שעבר הודעתי שאנו לגבי תכניות חדשות
על מלונות שאושרו, לא נשחרר כסף למשקיע לפני שהוא בעצמו יסקיע חמישים
אחוז מכספו. כלומר, אני רוצה להאיט את קצב בניית בתי המלון. הייתה הצעה
של שר השיכון לוועדת השרים לענייני כלכלה והחליטו להקפא את הבנייה הציבורית.
בהצעה האורגניזצית לפני שנה היו כלולים גם בתי המלון. אבל התנגדתי והוציאו
את המלונות מתחולת ההקפאה. אבל גם עכשיו אינני רוצה הקפאה אצמיניסטרטיבית
אלא אני רוצה מדיניות מושתתת להאטה - כי אם לא יוכל אדם להוציא
חמישים אחוז מכספו ולשלם ריבית גבוהה לבנקים, אז הוא לא יבנה בית מלון.
זוהי טובה. כי הבעיה שלנו היא קשה מאוד - מלונות עממיים, מחנות נופש.
יש פה בעיה של מחיר הקרקע.

המדינה והשמיים של המדינה וקובעים את
מחיר הקרקע, וכל משקיע אומר - אם אני צריך לשלם את המחיר הזה של הקרקע,
אינני יכול לבנות מלון לא של שנים ולא של שלושה כוכבים. ואם המשלה
רוצה שנבנה מפעלים עממיים, היא צריכה לתת קרקע שנוכל לעמוד בזה. אחרת
אי רוחיות למעפל שהקרקע שלו יקרה מאוד. ואם צריך להיות ארץ רק בשביל
עשירים. אני יודע שיש גרסה שישראל צריכה להיות ארץ של תיירות עשירה
בלבד. אינני מקבל את זאת. אנו ארץ ליהודים ואנו רוצים שיבואו לכאן
נוער וסטודנטים, וגם תלמידי הנצורים אינם עשירים גדולים. לכן
המדיניות הזו שתביא להאטה בבניית בתי המלון, לא חלה על בתי המלון של
שני כוכבים אלא משלושה כוכבים ומעלה. וציתי לומר לכם שאנו צושים
עכשיו מאמץ בכל המדינות.

ח. קורפנו: אבל מלונות של שני כוכבים לא נבנים?

השר מ. קול:

לכן אני מחפש דרך באופן חיובי שהם כן
ייבנו. אולי לא בתוך הערים אלא ליד הערים.
קרקע כמו בחוף ים-המלח שהוקמו שם מלונות גדולים ויפים. טוב שקופת-
חולים נכנסה לשותפות של מלון עם שרבעה כוכבים. אבל אני חושב שאני
שר תיירות וכשאני בא לעיין-בוקק ושם צריך להיות מקום מרפא לציבור,
ואילו כאשר הציבור הרחב, עמך, רוצה לבוא לשם, אין לו איפה להיות
אם הוא זקוק למעיינות האלה, כי הכל יקר מאוד. ובקבוצת עין-גדי צריך
לחכות זמן רב עם שיש מקום פנוי. לא רציתי שהמשלה תבנה לבד. הייתה
הצעה של אל-על שבנקים יחד אתם מפעלים עממיים ואחר-כך נמכור אותם.
אני מאוד מודע לזה שהכל יקר ואם אתה בא עם ילדים, זה יקר מאוד.
אז יוצאים לחניונים, למחנות נופש, יש כאלה בארץ, אבל לא במידה מספיקה.
מחנות הנוער אינם מספיקים, וזה גם לא מקום נופש שמתאים לכולם.

ישנה עכשיו הצעה להקים על חסות מקום נופש.
קודם התנגדו לכך. עכשיו הם כותבים שהם רוצים להקים שם מוטל.

ח. קורפנו: זה כבר שנים שאושרו שם חמישה מוטלים.

השר מ. קול:

אבל התושבים לא רצו בהקמתם. בתי הארחה
בישראל, שהם מפעל יפה מאוד, הם בדרך כלל
בני שלוש-ארבעה כוכבים לפעמים אפילו יותר. הבעיה היא האם ישראל
יכולה להשלים עם מצב כזה? לפי דעתי לא.

ישנה עכשיו הבעיה של שנה הקדושה. האפיפיור
הכריז על שנת 1975 כשנה קדושה בשביל הקתולים ויבואו מיליוני צליינים.
אנו עושים פעולה לשכנע אותם לבוא לישראל. בעניין זה הייתה נארגוניה
אצל ראש הכנסיה הקתולית. דיברתי בקונגרס של אנשי תיירות אמריקה הלטינית.
לפני שנה התחלנו בפעולה אצל הכנסיה הקתולית בניו-יורק. אנו רוצים להמשיך
בפעולות אלה, היות שהעניין הזה יכול לתת לנו ב-1975 תירות גדולה.

השר ס. קול:

דווקא סוכני נסיעות קתולים מאוד מעוניינים לעבוד אתנו. אגב, הרבנים שלנו הם צאצאים גמורים לעומת הכמרים. כי הרבנים שלנו בעולם היהודי באים בקבוצות. הכמרים שמגיעים עם הקבוצות הם שותפים לעסק ממשי. אני בעצמי הופתעתי איך הכל מתארגן עם הסוכנים והכמרים. אבל הקדוש-ברוך-הוא ישלם שכרם באמצעות מיני כלי קודש.

על מדיניות התעופה - לאחרונה שוב נתפרסמו מאמרים בעתונות הישראלית על הנושא הזה. באים אלי עתונאים ואומרים: אדוני השר, היית בעד מדיניות של טיסות שכר מההתחלה. מדוע אתה שותק? רק לפני כמה ימים דיברתי אתי כתב עתונות ותיק על הנושא הזה. אמרתי לו - העניין הזה יכול להיות אקטואלי רק בזמן רגיעה מוחלטת. שום טיסת שכר לא תטוס אם האוירון לא מלא, כי זה לא כדאי. ויש לנו נסיון מסקנדינביה שממש יש היתר מוחלט להביא טיסות שכר והמצב לא טוב. אבל אני יודע שיש בעיה בזהבבסיס קר מארצות הברית. מחירי הדלק גם כן הקשו מאוד על טיסות השכר. כי חברות לאומיות מקבלות סובסידיה מהממשלה, לא כן טיסות שכר. אבל הואיל והנושא אקטואלי ולפי החלטת הממשלה ב-1973 נגמרה התקופה של מדיניות התעופה הנוכחית, צריך להחליט מחדש על מדיניות תעופה. אנו ביקשנו משרתי חברות בינלאומיות שהן יבדקו את כל הנושא הזה של מדיניות התעופה בעולם ומה יכולות להיות השלכותיה לגבי ישראל. אנו רוצים לקבל הערכה מוסמכת ועובדתית מגורמים מוסמכים שיבדקו את הנושא בצורה אובייקטיבית. כי היום יש עמדות אינטרסנטיות - "אל-על" מתנגדת לטיסות שכר ואילו המלונאים הם בעד. הברדיקה הזו נעשית בשיתוף עם משרד התחבורה ואולי בעוד כחצי שנה ואולי פחות, נדע את התשובה ומהן ההמלצות. זו בעיה מאוד מרכזית. דרך אגב, במחיר ההובלה שהתייר משלם, הוצאות הטיסה הן הגבוהות ביותר מסך ההוצאות. למלונות אנו נותנים תמריצים כדי שיעלו רק ב-12 עד 15 אחוז. בו בזמן שביאט"א יש החלטה שכל עלייה במחירי הדלק מקפיצה אוטומטית את מחיר כרטיסי הטיסה, וזה דבר הרסני כמעט ואיננו יודעים איך העסק הזה יתפתח. כל חברות התעופה נפגעו קשות עקב מחירי הדלק. יש חברות שצמצמו קווים כי זה לא משתלם להם. אמר לי איש ט.ו.ו.איי. שעל כל טיסה שלהם לפונג-קונג הם מפסידים עשרים אלף דולר ולכן יש טיסות שהם ביטלו, כי הם לא יכולים לעמוד בהפסדים כל כך גדולים.

קודם היה עניין חטיפות המטוסים ואילו עתה בעיית מחירי הדלק. מובן שאלינו יכולים להגיע רק באוירונים. באניות מגיעים אלינו תיירים מעטים. 20% מהצליינים הנוצריים מגיעים אלינו בטיסות שכר לקפריסין ואחר-כך באים בגיה לביקר בישראל. אבל האניות זה דבר גדול ואוד מעט יפסיקו לבוא אלינו. כי האניות הללו הן מלונות וכאשר הן באות לנמל חיפה, קושרים אותן לשונר הגלים ולא לרציף. והצליינים שבאים באניות הללו הם לא צעירים, הם לא יכולים להסתל בסירות, הם רוצים לרדת לחיפה, לבלות בערב. אנו נאבקים עם הנהלת הנמל ואומרים שזה בלתי אפשרי. שברנו את החרם הערבי, כי קודם לא נתנו לאניות סוויזים לבוא אלינו מארץ ערבית. ואילו היום אניה מגיעה אלינו ישירות מביירות או מאלכסנדריה. באשרוד אין סידורים כי אין לאן לרדת. חיפה הייתה יכולה להיבנות מזה. אבל כל דבר שאתה רוצה לפגוע בו זה "ווסטר-אינטרס" ואי אפשר לפגוע בזה. אנו ארץ של קדמה, ארץ של קדמה מוקפאת. איננו יכולים להזיז שום דבר.

חשבנו שב-1975/6 נגיע למיליון תיירים, אבל עכשיו איננו רואה את זאת לאור המצב. יכול להיות שהמצב הזה ישתנה. התיירות היא הענף הבגיש ביותר לתנועות. כך קורה שאם שר התיירות מאשר בניית בתי מלון ויש חבלות, אומרים לו - למה אישרת? ואם יש תיירות גדולה - אומרים למה לא בנו יותר בתי-מלון? אי אפשר אף פעם למאית ידי חובה, כי אינך יכול לתכנן את התיירות. אתה מוכרח ללכת לפי איזה מסווע. ענף התיירות הוא לא רק ענף כלכלי אלא עניין יהודי גדול וקשרים עם העולם הרחב.

בשנה שעברה הגענו ל-235 מיליון דולר עם ערך מוסף של 30%. מזמן השגנו את ענף הפרדסנות. אם עוד פעם תהיה קפיצה, אני בטוח שזה יכול להתפתח שוב. היו הרבה מלונות קטנים שהפכו למרכזי קליטה. חלק מהם יצאו בכלל מהמעגל. יכולנו להציל באמצעות מלונות אלה את העלייה. גם היום יש ששים מלונות בדרגות נמוכות שהפכו למרכזי קליטה.

אני רואה עתיד גדול לענף הזה. אבל אני חיים בתקופה קשה מאוד. על המשרד לעבוד קשה עם הלשכות שלו ועם תורמים בתעשייה הזו. אצף מקווה שנתגבר על כך. בכל אופן, מצבנו הרבה יותר טוב מאשר של מדינות אחרות.

ג. קורן:

אני מבין שאנו מדברים הפעם על עניני התיירות במצב-רוח שונה ממה שדיברנו לפני שנה. אבל אני חושב שאין שום יסוד שלא להיות אופטימי. אני חושב שאנו צריכים להיות אופטימים ויש לזה סיבה. שר התיירות אמר שהתיירות אינה יכולה להמדר במיקרו אלא צריכה להיות מתוכננת על המקרו. יש עליית וירידות וכתוך העליות והירידות יש תמיד קו של עליה. אז יכול להיות שבשנה האחרונה יש ירידה של 12%. היתה מלחמה, היתה רעידת אדמה כפי שקוראים לזה, זה יעבור.

יש דבר אחד שנראה לי שמשרד התיירות לא נתן עליו את הדעת - תיירות פנים. אנו צריכים להצביע את העם הזה. הוא צריך לצאת יותר לטבע, לחופים. הוא צריך לתור את הארץ. דווקא בישובים בצפון, צריכות לנסוע מכוניות.

השר מ. קול:

שני שליש מהתיירות בישראל היא תיירות פנים.

ג. קורן:

זה רק מפני שזה רחוק וחושבים שזו תיירות חוץ. הייתי בנהדיה וביקרתי שם בבתי מלון והיו ביטולים, בגלל ההודעות שכאילו אי אפשר לצאת מהבית. לעומת זאת, אני רוצה לציין בטיפוח רב שהייתי במעגן והיו שם אלף איש, וזה היה מרהיב עיניים. יש רצון עז לתיירות פנים.

יש דבר אחד שאני מתלבט בו כמה שנים - בנושא של הקמת מלונות חדשים. ברור שגם כל הרצון הטוב, ויש רצון טוב מטעם משרד התיירות, זה לא יז מסיבה אחת עיקרית: כאשר אין גורמים שיהיו מוכנים להשקיע בקמפינג כי אין מזה הכנסה. השקעה בתיירות ערך גיא יותר בטוחה ויותר מבטיחה.

השר מ. קול:

השקעה בתיירות עוד יותר מבטיחה.

ג. קורן:

גם בתיירות. היות שאין מוטיבציה להשקעה בקמפינג, נדעם לי שהממשלה צריכה לקטול את הדבר לידיה וצריכה להקים חברה להשקעות בקמפינג. אני יודע שיש חברה לפיתוח במקום אחר, וזה צריך להיות ענין של המדינה. המדינה צריכה ליטול על עצמה את חלק הארי של הענין. המענקים וההלוואות במסגרת של עידוד ההשקעות, אינם מספיקים.

השר מ. קול:

אני מאוד מתרשם מהצעתך.

ג. קורן:

יש לזה חשיבות מבחינת תיירות הפנים וחילוץ העם. צריך ללכת לתיירות עממית. זה דבר מפותח באירופה ואצלנו לא. צריך לשים דגש על תיירות פנים, צריך להקים חברה להקמת חניונים. אני גם מציע שתקחו ממשרד הקליטה את התרונות שהיו סיועדים לקליטת עולים והרעיון לא עלה יפה.

א. ג. פלוג:

שני שליש מהקרוונים הם ללא שימוש.

השר מ. קול:

אנשי משרד הקליטה לא פנו אלינו בענין זה.

ג. קורן:

לכן צריך יוזמה, ואני מציע זאת לכם.

דבר נוסף שהוא בתחום תיירות הפנים זה פיתוח החופים, חופי הרחצה. אין מספיק חופים. אנו נתחיל לשמוע עכשיו בכל שבת ברדיו שבחוף זה או אחר אין מקומות. הצפיפות הזו בחופים היא בלתי נסבלת. אני חושב שלא דרושים הרבה מיליוני לירות כדי לפתח את החופים ובריכות מים לרחצה.

השר מ. קול:

עמדו לבוא תיירים למחנה גופש בצפון אבל סגרו את המקום, ואמר שלא יתנו לתם לקבנט. היתה בעיה מה לעשות עם תיירים אלה. רציתי לשכן אותם ליד אשקלון. כבראה שהם לא הגיעו.

ד. קורן:

אני יודע שהיו דברים כאלה. לעומת זאת שמעתי ממנהל בית הארחה שחזר מביטול אחד כולם הגיעו. כוונתי לישראלים.

ענין פיתוח החופים הוא דבר שצריך לטפל בו, ארוני השר, ואני חוזר על עצמי - יש להקים רשות חופים לפיתוח, להשגחה, לפיקוח. הדברים אינם נעשים והזמן עובר. וככל שהזמן עובר והדברים לא נעשים, זה דבר שלילי. אי-עשייה היא צעידה אחורנית.

השר מ. קול:

צריך לשכנע את שר הפנים.

ד. קורן:

יש לי טענה לשר התיירות. לפני שנתיים היה לנו סיור ברמת הגולן מטעם משרד התיירות ושם ראינו שהקים את נוה-אטיב ורמות. עלי לציין בצער רב שהתיירו או החלק של התיירות בישוברים האלה לא פותח מספיק וממשלת ישראל אחראית לכך שאנשים הלכו לשם וקיוו לעשות משהו ולא עשו מספיק. צריך לתת את הסמכות לפחות עכשיו באשר הישוברים במצב-הרוח קשה, לפתח ולטפח את הישוברים שקיבלו על עצמם לטפל בתיירות. בהזדמנות זו כשביקרתי בכנרת נוכחתי שוב שענין הכנרת לא זז. אני יודע שיש בעיה של מי הכנרת או זיהום מי הכנרת והדברים האלה נתונים בחקירה. הדברים לא זזו ונראה לי שמשרד התיירות צריך להיות היוזם שיהיו בירורים כדי שאפשר יהיה להקים מסיב לכנרת אתרי תיירות. והדבר תלוי בזה שמישהו יעבוד יותר מהר. אינני ממליץ שיפתחו את חופי הכנרת ללא פיקוח, צריך לזרז את הדברים

לבסוף, אני רוצה להגיד שקראתי בעתוניים מטילות צל או מאירות בתדמית שלילית את משרד התיירות. אני מניח שקראתם זאת, ולא ראיתי לכך תגובה.

השר מ. קול:

עוזי בנוזימן הציג לחסל תשעה משרדי ממסלה בכלל זה משרד התיירות.

ד. קורן:

אני פשוט מביע את דאגתי שצ'יבור מסתדרת ההרגשה שלא היתה תגובה על כך וייתכן מאוד שאין למשרד התיירות מה להשיב. היו שם טענות מאוד ענייניות והרוב שאנשים קיבלו הוא שהדברים נכונים. בדרך כלל כשכותבים כתבה בשמונים אחוז היא נכונה והשאר אלה הן תוספות.

השר מ. קול:

מר גדרון רצה להגיב ולא נתתי לו.

הינ"ר י. קרגמן:

אולי תאמר מה כתוב שם, אל תפנה אותי ל"הארץ".

ד. קורן:

לא כדאי לחזור על הפרטים, מה שכתוב שם הוא שבמשרד התיירות שוררת בטלנות, יש כפילות של פקידים, אי-עשייה טוטאלית וזה בצורה די רצחנית. לא היתה לכך תגובה. אם זו אמת, אז תתקנו; אם לא אמת, אז תגיבו.

השר מ. קול:

אני יודע שזה לא אמת.

ד. קורן:

אין זה מספיק שאתה יודע. אני מפנה את תשומת-לב השר שלא להשאיר את זה כך, כי התדמית שנוצרת למשרד התיירות לאחר המאמרים האלה היא שלילית.

א. אפרת:

אני לא אחזור על דברי חבר הכנסת קורן על תיירות פנים. אני חושב שהוא אמר דברים שהוא יודע אותם יותר טוב מסני, ואני מזדהה עם הצעותיו כאלל שבראים קלי ערך. אחד מהם זה סוכנויות הנסיעות. אני קראתי בזמן האחרון שהיו כמה סוכנויות נסיעות שפשטו את הרגל. היו גם מקרים של אי-סדרים בין נוסעים לבין סוכני נסיעות וחברות שיעו. אני רוצה לדעת באיזו מידה יש למשרד התיירות פיקוח על חברות הנסיעות וסוכני הנסיעות? והאם אין יותר מדי חברות נסיעות במדינת ישראל? האם חברות הנסיעות נמצאות בכלל תחת פיקוח של משרד התיירות, כי אנו מדברים על נסיעות מכאן.

א. אפרת:

בי קרתי בולית-אל-כרמל ונעשו שם כמה דברים לפיתוח חנויות תיירות. בדקתי דבר לאשורו שבערך יש מרחק של 25-30 מטר מחנות לחנות, וכשמגיע אוטובוס תיירים הוא ניגש לחנות אחת ששם כל חפץ יקר בכ-20% לעומת החנות השניה, ודווקא לחנות היקרה הוא ניגש. אינני יודע באיזו מידה מתאוננים על כך בציבור, באיזה מידה יש לכם אפשרות להגיח ולפקח על הנושא הזה.

ה. קורפנו: מי אתה רוצה שיתאונן על כך?

א. אפרת: אני שואל אם יש על כך פיקוח.

בענין אילת: אנו מקבלים משם אסיווחים קשים מאוד. לרגל תפקיד יצא לי לבקר שם מספר פעמים, וכל פעם אותו נושא עולה על הפרק: חוסר הנקיון שמשווע, ולא רק בימים שיש הפסקת מים או חשמל - אלא אין מנגנון פיקוח דאנטי-הושב שעירית אילת זו עירייה שזקוקה למשרד התיירות מאשר כל עירייה אחרת. היא היתה צריכה להיות בפיקוח שיש של משרד התיירות והיתה צריכה להזדקק למשרד התיירות כפטרון ראשי שלה יותר מאשר משרד הפנים וכל משרד אחר. אילת היא מרכז תיירות תוסס ומעניין שמבזבז את עצמו. אין לי ספק שיש כמה מרכזי תיירות שאנו נותנים עליהם דגש מיוחד ואחד מהם זה אילת.

זכר נוסף שהייתי רוצה לקבל לגבי תשובה הוא שיש לכם מעיפים תקציביים די גדולים של 21 מיליון, 4.5 מיליון לירות. אינני מדבר על הקלות בתנאי אראי, כי אני מבין שזה הפרשי הצמדה. אבל יש אגף לעידוד תיירות - סכום של 21 מיליון לירות ויש לכם טעיפים אחרים שהם סעיפים כלכליים. אני רוצה לדעת מהם הקריטריונים ומתי אתם מחליטים להשקיע כספים או להוציא כספים לפי קריטריון תקציבי ומתי לפי קריטריונים כלכליים? הסכומים הם כמעט מקבילים לכאן ולכאן. הייתי רוצה לדעת אם כבר יש שיקולים ומהם הקריטריונים בין שתי ההחלטות האלה?

למשל - מהם הקריטריונים שלכם למתן הלוואות לפיתוח? השר אמר שאתם עושים שינויים לגבי מי-מלון שקבעתם קריטריונים יותר הדוקים. האם גם בשטחים אחרים יש לכם בענין זה שינוי בקריטריונים? אני רואה שזה מחולק פה לפי אזורים.

לגבי כלל עבודתו של המשרד - אני תושב שזה אחד המשרדים שהצדיק את קיומו מאז שהוקם. אני חושב שהמשרד גילה דינמיות רבה. אמנם יש לנו מדינת ישראל וארץ הקודש ויחידות גדולה, אבל אין לי כל ספק שבלי שהמשרד הזה היה מגלה בשנות קיומו יכולת פעולה ודינמיות בפעולתו, לא היינו מגיעים לצמיחה כזו, ויש תמיד צמיחה שתלויה בעבודה רבה שמשקיעים במשרד. ובענין זה אני רוצה לתת כמה מלות הערכה והוקרה לעבודת המשרד, במידה שאני יכולתי לעקוב אחרי עבודת המשרד. כך ששם העירות לגבי אילת או הפיקוח על סוכני נסיעות וחברות תיירות, זה רק כדי לראות אם המשרד יכול לשפר. אין בכך ביקורת על עצם עבודתו הרבה והמסורה של המשרד עצמו.

י.ש. פלומיין:

בראשית דברי אני רוצה לברך את השר ואת הנהלת המשרד, כי אם אינני טועה זה התקציב הראשון שמוגש לנו שבו רואים ירידה בהוצאות ההסלה והקפאה של תקן ההנהלה. יש לי מספר שאלות והערות שאני מבקש עליהן תשובה והתייחסות במידת האפשר.

מונח לפנינו מכתבה של התאחדות הסוחרים הכללית. מבקשת תמריץ בענין החנויות המומלצות, כ-600 בתי עסק. אני חושב שהיום נופח תודללות קופת הרזרבות, זה תמריץ שראוי לשלם אותו. אינני יודע אם 42.5 אגורות לדולר או 46.5 אגורות לדולר. היום לא קיים תמריץ. מה גם שהמרה רשמית מחייבת דיווח. היום יש לסוחרים כראיות לא להמיר את הדולרים פורמלית וצריך לגרום לתמריץ שיהיו מוכנים להעביר את זה פורמלית, ולהיות מפוצים בצורה חלקית על כך.

אני מבין שאתם מחלקים לסוחרים מאושרים תוויות. באיזה מידה מקויים פסקוח על החנויות האלה שאכן החנויות עומדות בתקנים המסויימים, אם בכלל נקבעו תקנים - שאינם מפקיעות מחירים

אינם משתתפים בסידורים של אפליה בהתאם למדריכים שמביאים
התיירים וזמירה שהיו מקרים, כמה חנויות כאלה איבדו את הרשות
להשתמש בחנויות של תירון מוססן? האם יש מחשבה לחלק לתייר שינדרם
מהמסוס תלושים שתמורתם אפשר לקבל שירותים?

שאלתי את השר בשאלתה לגבי בעיית
בניית בתי המלון, לאור זה שיש תכניות והמצב כפי שנראה היום עשוי
להביא לרווייה בין באזורים מסויימים ובין בקלאסות מסויימות של
בתי מלון. יש יזמים שקנו קרקע ונשארו תקועים בפרוייקט ולא מוכנים
להמשיך בגלל החשש מפני העתיד. והם היו יכולים להסב את הפרוייקט
כדי שלא יפסידו את ההלוואות המיוחדות ושיוכלו לצאת מהבוץ. האם לא
יתנו לאדם כזה איזה מורטוריום? האם אתם שוקלים את זה באותם מקומות
שאתם מגיעים למסקנה שיש הצדקה כלכלית לבטל את הפרוייקט?

שמענו על אי סדרים במספר בתי מלון
שניצלו לרעה זכויות, הטבות לגבי מסי עקיפים. האם אתם מקיימים פיקוח
על בתי המלון לא רק בשלב זה, אלא גם בשלב ההפעלה? למשל, הרבה
מתי מלון מקבלים תנאי מפעל מאושר, בתנאי שיש להם תפוסה. האם אתם
מקיימים מעקב אחרי התפוסה של בתי המלון באיזה מידה הם עומדים תנאי
כתב האישור, עדיכדי שלילת ההטבות לפי חוק עידוד השקעות הון?

אני יודע שכאן אני עולה על שדה
מוקשים - מה עמדת השר לגבי קידום הנושא של התרת טיסות שכר לארץ?

השר מ. קול: דיברתי על כך.

פ.ש. פלומין:
לפני שבוע פרסמה מודעת ענק של סוכני
נסיעות מארצות הברית לגבי קונקורנציה
כביכול או למעשה של גוף של המגבית היודית המאוחדת. האם השר בדק
את הנושא? האם הגיעו לממצאים יחס דעתו לעשות צדון במידה והטיעון
במודעות אכן הואם את המציאות?

בתקציב יש כ-12 מיליון לירות המיועדים
לנושא של לשכות תיירות בחו"ל. הנושא הזה לא זול, כי אני רואה שעובר
ישראל עולה לנו מאה אלף לירות. יש לנו שלושים עובדים ב-21 לשכות,
שבכל אחת מהן יש גם עובדים מקומיים, אבל לכל אחת מהלשכות מוצמד
עובד אחד או שני ישראלים. עד כמה הלשכות הצדיקו את עצמן? האם ניתן
לברוק מה התועלת השולית לתיירות בישראל לאחר שזה כבר העשור השני
שמסיעים מיליונים בלשכות. האם לא היה ניתן לחסוך את העובדים
הישראלים על ידי הצמדה באותם מקומות שיש קונסוליות, ושהנספח התרבותי,
או הכלכלי שבמקום יטפל גם בנושאים אלה? האם אין זה עדיף במקום
לשלוח פרסונאל נוסף לשם, להשקיע בפלקטים ובסרטים שיעודו תיירות לארץ?

מה אתם מתכווננים לעשות לפיתוח אתר
החרמון לאור המצב היום?

ראיתי שלש לכם הקצבה לפיתוח אכסניות
הנוער. אני מקדם את זאת בברכה. אבל באיזו מידה יש תיאום עם משרדים
אחרים שעוסקים באותו נושא? כי רק אתמול ראיתי שמשרד החינוך מקציב
סכומים לפיתוח אכסניות הנוער ואינני יודע איזה עוד משרדים. האם יש
תיאום בנושא זה? האם לא היה כדאי שכל הנושא הזה יהיה מרוכז
במשרד אחד?

מה ביחס להקצבה לפיתוח למלון פלאזה
ולמלון דניאל בסכום של 3.2 מיליון לירות?

א. לבני:
היות שנגעו בענין הלשכות בחו"ל, אני לא
אגע בזה, אבל רני רק רוצה לשאול -
למעשה מבחינה מעשית מוחזר חלק מהכנסות במט"ח לחו"ל לצורך אחזקת
הלשכות. האם זה מצדיק את עצמו? או האם אפשר בלי זה, וכפי שהציע
פלומין, אולי אפשר להצמיד את זה לדבר אחר? כי מדובר פה בלושה
מיליון דולר. האם זה מצדיק את עצמו?

חברות לפיתוח - יש לי נגיעה לחברה אחת
או שתיים, לא מטעמים עסקיים אלא מטעמים ציבוריים. יש לי חשש
שזה לא מתנהל על טהרת הביקורת וציבורית הטובה ביותר.

השר מ. קול: איזה למשל?

למשל החברה לפיתוח עכו. אותו ארכיטקט
עובד שם כבר עשרים שנה. לעולם לא נעשה שם מכרז על ביצוע דברם או
עבודות. אותו אדם מנהל את זה. אבל, אותו ארכיטקט - אולי מסיבות
פוליטיות ואולי משום שהוא ארכיטקט מוצלח מאוד - יש לו חזקה על כל
מיני דברים שמבצע משרד התיירות.

ג. קורן: אתה רומז רמזים ואינני חותם על זה.

השר מ. קול: אתה מתכוון למהנדס או לארכיטקט?
במקרים כאלה אני חושב שאתה צריך להגיד
לי למה אתה מתכוון,

א. לבני: כוונתי לאדוואט תנאי. איפה שאני זורק אבן
אומרים לי - אתה צריך לפנות לאדריכל תנאי.

השר מ. קול: הוא מתכנן רק את עכו ואיננו עובד בשום
מקום אחר במשרד התיירות. אני מודיע
לך שזה עורבא פרח מה שאתה אומר. הוא עובד בחברה לפיתוח עכו העתיקה
ואין לו יותר עניינים עם משרד התיירות. אתה אומר עניינים פוליטיים
אינני מכיר אותו בכלל.

ג. פת: יכול להיות שיש לו עוד מינוס שהוא
טוב.

הי"ר י. קרגמן: אני מבקש לא לברר כאן עניין פרסונאלי.

א. לבני: אני מדבר מבחינה ציבורית. אני שם לב
איך מבצעים עבודות. לא ראיתי שזה
נעשה בשיטת מכרזים.

בצנין תיירות פנים - אמנם זה סעיף
קטן בתקציב, ועידוד התיירות הזו מתבצע בדרך כלל באמצעות מודעות
בהן מופיע הבחורצ'יק של דוש. השאלה מה זה נותן? אני שואל את זה
פשוט להרחבת ההשכלה שלי.

תיירות מודרכת - יש סיורים מאורגנים של
חברות אוטובוסים שונות. רציתי לדעת האם יש פיקוח של משרד התיירות
על הדרכים ועל המקומות הביקור? על עניין מודי הדרך נכתב כבר הרבה.
מי המחליט איפה לבקר ואיפה לא לבקר? אני יודע על מקומות שלא
צריך לבקר בהם ועל מקומות שצריך לבקר בהם ומבקרים בה.

שמתי לב שמשרד התיירות הפך גם למוסד
התיישבותי. יש לנו מוסדות התיישבותיים כמו הסוכנות ומשרד החקלאות
וגם משרד התיירות נכנס לתחום זה. אנשים פה יקפצו, אבל אני חושב
שיותר להגיד את זאת. אינני יודע אם זה מקרה או לא מקרה, אבל ידוע
לי שהרבה קבוצות רצו לעלות לדי-זהב בזמנו ולא נתנו להם. ופתאום
עלתה קבוצה מקרית-מלאכי, כי אנשיה ידוע לפנות לגוף ההתיישבותי המתאים,
וזה מעט מאוד על חשבון הסוכנות ומשרד החקלאות וזה הרבה מאוד על
משרד התיירות. לו הם היו פונים למשל לגוף מתיישב אחר מבחינה מפלגתית
אינני יודע אם זה היה קורה. אני יודע שדחו שלוש-ארבע קבוצות לפני כן.
או למשל, קיבוץ נאות-הגולן מקבל 4.5 מיליון לירות לפיתוח. אם יודעים
לפנות לכתובת הנכונה, יש תקציבים, ולפי דעתי יש לזה טעם לפגם.

השר מ. קול: האם מישור אחר פנה ולא נתקבל?

א. לבני: אני טיפלתי למשל בקבוצה אחת לפני שנה.

השר מ. קול: פניתי אליך?

א. לבני: מה שיין די-זהב למשרד התיירות?

י. גולן: בעקבות השאלה הראשונה של חבר הכנסת
לבני, הייתי מציע שתמסר סקירה קצרה
על מצב החברות, פעילותן ומצבן הכלכלי - כיצד זה נראה עכשיו אחרי
שנות פעולה, כי החברות הן חלק חשוב בפעילותן של משרד התיירות,
ויש להן השלכה כלכלית חשובה.

ראיתי בדברי ההסבר בפרק של התכנון שמתוכנן לשים יותר תשומת-לב להשקעות ושירותים ולא להשקעות בבתי-מלון. האם יש יישום המדיניות הזו? כלומר, שיהיה יותר איזון בין ההשקעות בבתי מלון שבהם עיקר ההשקעה היתה בכסף, לבין ההשקעות באוניקסיטים אחרים? כי אני חושב שהגיעה השעה לפתח אוניקסיטים אחרים לתיירות.

מה מצב הלוואות הפיתוח שניתנו עד עכשיו, בעיקר האם יש הצטברות של הכסף שהוחזר? מה מצב התשלומים של הלוואות האלה?

האם יש במשרד מעקב אחרי בוגרי בתי הספר למלונאות? אני יודע שבתקופת המסבר הוצאו חלק גדול של העובדים לעבודות אחרות. דובר כאן גם על הצורך בהסבה מקצועית - להעביר חלק מהעובדים המקצועיים של התיירות למקצועות אחרים. האם זה באמת קרה? והאם העובדים האלה חוזרים לעבודתם או שהם עובדים למשרד התיירות?

ג. פת:
רק לגבי התקציב עצמו אני רוצה לומר שנדמה לי שהסכומים לגבי המנגנון הם לא ריאליים. אם יש למשל תקציב של מנהלת אגף בעידוד התיירות שהיה 40 אלף לירות בשנה שעברה ועכשיו אתם מציעים 42 אלף לירות לאותם עובדים שהיו בשנה שעברה, זה לא ריאלי. זו תוספת לא ריאלי, ואולי תבדקו את זאת. מכל מקום, העליה היא מכסימום 20%, וזה לא מכסה את העליה שהיתה במשך השנה בשכר ובהוצאות.

א.ג. פלוג:
זה מעודכן לעומת הביצוע של שנה שעברה. השכר תוקצב יותר גבוה מהמציאות עכשיו עדכנו את זאת.

הי"ר י. קרגמן:
זה חל על כל המשרדים ולא רק על משרד התיירות. זה נעשה לפי הנחייה כללית.

ג. פת:
אני מעיר את ההערה הזו לטובת משרד התיירות.

השר מ. קול:
נבדוק את זאת.

ג. פת:
אני חושב שאתם צריכים להשקיע הרבה יותר כסף בלשכות תיירות.

הי"ר י. קרגמן:
חה"כ פלומין הציע לטעביר את פעולת לשכות התיירות לקונסוליות.

ג. פת:
זה רע מאוד. לשכת התיירות שלנו בקופנהאגן למשל נמצאת בקומה שניה ברחוב די צדדי. אנו מוכרחים להתחרות בלשכות התיירות המפוארות של תורכיה ומצרים. זוהי השקעה שאם לא נעמוד בה, אנו עושים טעות.

נושא אחר שאני רוצה להתייחס אליו הוא בקשר למה ששמעתי בהיותי בדרום אפריקה לפני שבועיים. זה דבר שאילו לא שמעתיו במו אזני, לא הייתי מאמין. דברתי עם כומר שחזר ממדינת ישראל ובלבו שנאה עזה למדינת ישראל. העניין הוא שיש כאן מורי דרך ערבים. כומר זה סיפר לי שמורה הדרך הסביר לו שבמקום מסויים נטבחה המשפחה, וזו בעיה קשה. זה לא קל להוציא ממורי הדרך הללו את רשיונות התיירות שלהם. צריך לעשות את זאת רק בתחבולה. לדעתי, אם היינו שותלים בקבוצות תיירות אדם שהיה תופס שניים-שלושה מורי דרך והיו משעים אותם, זה היה עוזר. אני אתן לך מר קול את שמות אותן חברות תיירות שאתן עובדים הדבוס-אפריקניים.

השר מ. קול:
הנושא ידוע לי. וענין עכשיו בחקירה.

י. ברנ:
בפני מכתב של התאחדות הסוחרים הכללית, ואני חושב שהשר צריך להתייחס בדבריו לסרישות אלה. אני סקרן לדעת מהו כל ענין התמוצים. הייתי לאחרונה בבוקרשט וראיתי שם שבכל החנויות לתיירים אפשר לשלם בדולרים, באופן רשמי. הסחורות לתיירים שונות לגמרי מהסחורות לאוכלוסיה המקומית.

אצלנו נותנים תמריצים. מה מקבל התייר מהתמריץ הזה? אני מבין שאין פיקוח על המחירים, לא בחנויות מופלצות, וזה יפה, ולא בבתי מלון. יש לי רושם שאורח ישראלי משלם פחות במלון בישראל מאשר תייר. הסחורות בחנויות המופלצות הן אותן סחורות שיכול כל אחד למכור. אם אני אעמוד על המקח אולי אני אקבל הנחה. כל לקוח יקנה יותר בזול מאשר תייר. מה היתרון שיש לתייר גם במלון וגם בחנויות מופלצות מהתמריצים?

אני רוצה לומר לך ארוני השר, שנתקלתי בבעיה ששמו מוניות. המוניות מנצלות את התיירים בלי בושה. תייר נכנס למונית וקודם כל אין מפעילים את המונה.

י. גולן: זה בכל העולם.

י. בדר: לגבי הקמת מלונות חדשים - נותנים להם קרקע חצי חינם. יש לנו חוק עידוד השקעות, שם כתוב מה צריך לתת. אבל לתת קרקע לפי מספר חדרים שפלונג מתכוון לבנות ואחר-כך לשלם למינהל מקרקעי ישראל את ההפרש הגדול מהאוצר, כל זה הוא בניגוד לחוק לעידוד השקעות הון ולא יתכן שהוא יהיה. על כך אני עוד אדבר במקום אחר.

טיסות שכר - הייתי במיורקה וראיתי שהיא היתה מלאה תיירים מאנגליה, וברר שאלה אנשים שאין להם אמצעים רבים. נדמה לי שמחיר טיסת שכר מלונדון וחזרה היה 80 ליש"ט. מה היה מפסיד "אל-על" לו היו טיסות שכר ומה היתה מרוויחה התיירות לו היו טיסות שכר? אולי כדי לשלם את הפיצוי.

ביחס לירידה בתיירות, אני חצה לומר, כי כל נסיגה נוספת תפגע בתיירות, בהשקעות ובעליה, ושום תמריצים לא עוזרים כאן. אין לי שום טענות נגד שר התיירות, אלא יש לי טענות קשות נגד כל שר שנושא באחריות קולקטיבית.

י. קרגמן: דבריו של שר התיירות כי התנאי לבניית בתי מלון חדשים יהיה שהבונה יתחייב להשקיע מחצית ממחיר המפעל, משקפים מפנה רצוי מאוד.

נשמע עכשיו את תשובת שר התיירות.

השר מ. קול: אני מוכן לברוק את הצעתו של חבר-הכנסת קורן ביחס להקמת חברה לחניוניים. אני מסכים אתך שלאור הנסיון שהיה לי במשך השנים במשרד התיירות, משקיעים פרטיים לא יילכו לזה. העניין ראוי לבריקה, ואני מבטיח לך שהעניין ייבדק.

א. אפרת: אולי לא חברה אחת אלא כמה חברות?

השר מ. קול: נבדוק את הדבר עד כמה שאפשר. הנסיון שלי הוכיח שהעניין גייתי, כי אין משקיעים.

לגבי פיתוח החופים - עד היום מונחת הצעה שלי בוועדת השרים לענייני כלכלה, שאין לה תמיכה, בדבר הקמת רשות לפיתוח חופים. אני נאבק על כך שנים. שר האוצר ניסה להקים ועדה, הוא היה בראשה, אבל לא היו לה שום סמכויות. ואז התנפלו עלינו מהרשויות המקומיות שאנו רוצים לגזול מהם. אנו אומרים שאיננו רוצים לגזול מהם אלא לתת.

ה. קורן: אני אטפל בעניין הרשויות המקומיות.

השר מ. קול: חבר הכנסת קורן אמר שלא פותח ענף התיירות ביישובי הגולן. היו לכך סיבות אובייקטיביות. השנה היה הרבה שלג, אבל אי אפשר היה לעשות סקי כי שר הבטחון, בצדק, סגר את האתר בשל סידורי הבטחון.

אני רוצה לומר לכה"כ קורן ולבני, בזמן האחרון מדובר על כך שצריך להקים ישובים לא קונבנציונליים.

השר מ. קול:

כלומר, ישובים שיתפרנסו לא רק של תרנגולות ופרות וקנפי חקלאות אחרים, אלא גם ענפי תיירות וקייט ושירותים. דווקא עכשיו היה ויכוח בועדת השרים לענייני התיישבות, וקבעתי שימיה לפחות עוד אנף חקלאי, כי אינני רוצה שיתבססו רק על ענף חקלאי אחד. באו ואפרו שרוצים להקים ישוב על יסוד החממות האלה. אמרתי שזה לא מספיק. לא הייתי מעלה אנשים על הקרקע רק על בסיס ענף אחד, כי אם קורה משהו לענף הזה, ממה הם יתקיימו? לכן אני בעה שהתיירות והקייט יכולים לתפוס מקום חשוב בכל מיני ישובים, והא ראייה יש 25 בתי זמורה בקיבוצים. יש ישובים שזה אצלם אולי ענף ראשון במעלה. ביקשנו להרחיב את החציונים. אני מסכים שצריך לפתח יותר, אבל בגולן היו תנאים אובייקטיביים.

ד. קורן: אני מתכוון לשנה שעברה לפני המלחמה.

השר מ. קול:

לכן אני חושב שצריך היום להשקיע בנושא זה. יש היום ישובים רבים שזה אצלם ענף מרכזי מאוד והוכיח את עצמו. אינני יכול לעשות שום דבר בענין ההקפאה מסביב לכנרת. בקושי הצליחה ועדת עמיצע להשיג היתר למפעל בנאות הגולן, כי לא נתנו להקים שם איזה דבר כלשהו בגלל השמירה על הכנרת. מתי הם יפתחו שם את ההגבלות, אינני יודע.

יש כל כך הרבה מאמרים שכותבים בעתונות, ואין באפשרותנו להגיב על כל מאמר שנכתב. אתה קראת מאמר אחד של עוזי בנזימן. לפי דעתי לא היה יסוד למה שכתוב שם. אני גאה על עובדי משרד התיירות שעובדים עבודה קשה בתנאים קשים ומפתחים את הענף הזה, וזה משרד קטן שלא נתתי זנפח אותו. בא עתונאי, מדבר עם שני עתונאים וכותב מאמר. זה דבר שחיי ללא כל יסוד. אמרתי שאילו היה שם יסוד, הייתי עונה. גבתון וצה לשיב, אבל אמרתי לו לא להשיב.

ד. קורן:

הייתי מייצע לכבוד השר להגיב על כך למען העובדים המסורים.

השר מ. קול:

רק עכשיו היו לנו ימי השתלמות עם העובדים והם עובדים בחזית גדולה

ובמסירות גדולה.

לחבר הכנסת אפרת - אין לנו מספיק פיקוח על סוכנויות הנסיעות, וקשה מאוד לקיים את זה. אנו עומדים בקשר עם סוכנויות התיירות הנכנסות והרוב הן לתיירות יוצאת. כמוכן שאם יש תלונות, אנו מביאים לוועדת אתיקה. שם עושים בירורים. עכשיו למשל יש בירור לגבי אחת הסוכנויות. אבל קשה מאוד לקיים ביקורת על סוכנויות הנסיעות, כי חלק מהעסקים שלהם נעשים בחו"ל. אנו משתדלים עד כמה שאפשר.

ביחס לדלית-אל-כרמל - אתה צודק.

הבעיה עם האוטובוס קשורה בנושא שאני מנסה להתמודד בו בבעיה אחרת וזה ענין מורי הדרך. מאז שנכנסתי לתפקידי רציתי ארגן אותם. רציתי להביא אותם לאיזה קוד פנימי של אתיקה. אמרתי להם, אם תגמרו על 10%, כי מקובל בכל העולם שמורי הדרך מקבלים קומיסיון, - אני מכוון ללחום בשבילכם על תנאים מסוייאליים, על חוזהו אפילו על פנסיה, לחפש כל מיני פתרונות, אבל אל תדרדרו. כי המציאות הזו הורסת אותם. אלה הם אנשים שהיו קציני צה"ל לשעבר, אנשי קיבוצים לשעבר, וכמוכן כאשר החנות נבית-לחם צו תנת 30%, זה על חשבון התייר או על חשבון טיב המוצר. אותו בחור שמוכן לעשות שפטים בערבים מרותו בצבא, משהוא נעשה מורה דרך, הוא לא יביא את התיירים לחנות יהודית ברח' המלך דוד אלא לבית לחם או לעיר העתיקה לדג'אני, כי כל התיירים הולכים לדג'אני. היה לי ויכוח עם עמייתי לשעבר השר שפירא, בקשר לחוק התיירות. ואז נגד דעתי העבירו בחוק איסור מוחלט. אמרתי שאין גוזרים גזירה אם הציבור לא יוכל לעמוד בה, כי אז הוא לא יעמוד בה. הם הקימו עכשיו ועדת אתיקה פנימי והם הביאו חברים שלהם למשפט כי הם הציעו שזה הורס את המקצוע ואותם מנשים. יש כאלה שאמרו לי שהם מתביישים מפני שכניהם בגלל מה שכותבים עליהם בעתוננים.

אני מנסה להביא את נושא מורי הדרך לפתרון חיובי בשיתוף פעולה אתם. זו הבעיה שאפרת דיבר עליה, ואחרים גם כן נגעו בה. זה פצע פתוח, אבל אני חושב שנצליח להגיע אתם להסדר. כשיבוא חוק התיירות לוועדת הכלכלה, נבוא אהם ואולי נקבל הצעה משותפת.

השר ס. קול:

רציתי עם עיריית אילת לעשות כל מה שאפשר ביחד. כמעט שהיה בלתי אפשרי. בשבילי זה היה אפילו קצת ענין אישי כי ראש עיריית לשעבר היה חניך שלי בעליית הנוער. עכשיו נבחר ראש עיר חדש, גדי כץ, אני ~~אפגש~~ אתו בקרוב ואנסה לעשות כל מה שאפשר.

היתה שאלה אם יש קריטריונים להלוואות לפיתוח. בוגאי שיש. לכל דבר יש קריטריונים. אנו מוכנים לתת לך את הקריטריונים האלה. אין שום סודות במשרד התיירות.

אמר חבר הכנסת פלומין לגבי צמצום הכנסות. אני מאוד מחשיב את עבודת המשרדים שלנו בחו"ל והם עושים עבודה גדולה וצדק מר פת בדבריו. לבני לא צדק.

א. לבני: אני רק שאלתי אם זה משתלם.

השר ס. קול:

זה מאוד משתלם. אי אפשר לקיים משרד תיירות בלי לשכות תיירות. אם לשכה אינה מוכיחה את עצמה, סוגרים אותה. אנו הולכים לסגור שתי לשכות בסן-פאולו בברזיל, או שצריכים להשקיע שם הון תועפות, וזה לא כדאי לנו. לשכה נוספת אנו סוגרים בבוסטון. מה היתה מטרת פתיחת הלשכה בבוסטון? הגענו בארצות הברית לשיחוף פעולה עם הפרוטסטנטים ~~הצפטיסטים~~ וקיימנו שנוכל לפתח תיירות קתולית בבוסטון ותיירות סטודנטים. זה לא הצדיק את עצמו במידה מספקת ולכן אנו סוגרים את הלשכה שם. סגרנו את הלשכה במונטריאול ויש לנו עכשיו שם רק לשכה אחת. בטורונטו. היתה לנו בעיה עם בלגיה וערייין החלטתי להמשיך לשכה אחת שם כי כל הזמן אני חושב שלא עשינו מספיק בקרב האוכלוסיה הפלמית, שהיא פוכלוסיה חשובה מאוד. פעלנו יותר בין הוולונים ואנו מנסים עכשיו. יש עכשיו בעיות בסחונות ~~אלכן~~ אי אפשר לקיים לשכות לאלא בקומות עליונות, בגלל סכנת מחבלים, וזה כרוך גם בהוצאות גדולות.

בענין קופונים - אין לנו סידור כזה של קופונים כפי שהציע חבר הכנסת פלומין.

ח. גבתון: זה תלוי בחוגי המסחר והעיריות. אולי צריכים לבדוק את זה.

השר ס. קול:

לגבי רוויה בכתי מלון - לפי דעתי אם תהיה הפברת כוחות ויקיימו אותה, לא תהיה רוויה. המלונות יתמלאו. והא ראייה, כאשר ~~הק~~ התיירות התאוששה, המלונות היו מלאים בחורף, ובדאי שיהיו מלאים בקיץ. אנו רוצים להציל את הקיץ הזה לאור הרגיעה שתהיה. עם זאת, הסברתי כבר שמשרד התיירות לא יתן פרוטה אם המשקיע לא יכניס חמישים אחוז סכספו קודם. אני רוצה לעודד בתי מלון עממיים של שני כוכבים. היו מלונות שעברו ממילא למטרות אחרות - כגון מרכזי קליטה.

אני יודע על מה דיבר חבר הכנסת פלומין, ויש גם בדיקה כזו בקשר להסבת בתי מלון.

כנוגע למסי עקיפין וניצול לרעה, זה לא בידינו אני חושב. זה בידי המשטרה או המכס. היו באמת דברים שקראנו עליהם, ואנו דורשים שיחמירו בענין הזה. אמרנו שאם יש לנו פרויקטים מאושרים ועוד לא התחילו לבנות, אני עומד לפנות למרכז ההשקעות שלא יוציאו רשונות לפני שיתברר מהו הענין. יש לעו עכשיו ויכוח עם משרד האוצר על מסי עקיפין על כל מיני אביזרי מלון. המכס טוען שבענין זה הוא לא יכול לפקח מספיק ומציע שיטה אחרת. אני חושם שהוא מגיע יותר למסקנה שהוא צודק. מכל מקום, נשב על הנושא הזה.

נושא טיסות השכר נמצא בבדיקה וכל מדיניות התעופה. שתי חברות בינלאומיות בודקות את נושא יעוד כמה חודשים נהיה יותר חכמים.

לגבי ה-יו.ג.איי. - הם צודקים. אבל הסיפור הוא אחר. אחרי מלחמת יום הכפורים רצינו להביא להתאוששות ואז הכנסנו את ה-יו.ג.איי לענין והם יכלו להביא תיירים. עכשיו ה לא נחוצ.

והם לעת עתה פמשיכים ואלה מודאגים וצודקים באגתם. זאת אומרת שזה היה דבר חיובי בזמנו ועכשיו זה צריך להיפסק.

זו אפיזודה חולפת?

י.ש. פלופין:

אנו רוצים להשפיע עליהם שלא יתחרו. כי חושבים שצמצמים את זה.

השר מ. קול:

איננו יכולים לשתף את הקונסוליות בכל הפעולה הזו. מוכרחים להיות אנשים שעוסקים בזה. אין לנו כל כך הרבה אנשים והם צריכים לעבוד עם כל חברות התעופה ואנשי הקונסוליות אינם יכולים לעשות את זאת.

ביחס לאתח החרמון - אנו מקווים שאם תהיה רגיעה, כל העניין הזה יקבל תנופה חדשה.

בענין אכסניות נוער - אנו עובדים שיתוף מלא עם משרד החינוך ועם אגודות אכסניות נוער. שום דבר לא נעשה ללא שיתוף אתם.

לחבר-הכנס לבני ביחס להערתו לגבי עכו - אני חושב שהוא זרק פה דבר לגבי פרוייקט ידוע מאוד. אולי כל זה הוא עובד של החברה לפיתוח עכו העתיקה, והוא לא עובד אצלנו בשום פרוייקט אחר, אולי במקומות אחרים. לי אין מה לומר בענין הזה.

ביחס לתיירות פנים - אני חושב שזה דבר חשוב מאוד וצריך לפתח את זה יותר ולא צריך להזלזל בכך.

פיקוח על תיירות מודרכת - אני חושב שצד כסה שאפשר לא על הכל אפשר לפקח. יש עשרות מסלולים המודפסים בחוברות. כל מייר יכול לבחור לו את המסלול הרצוי לו, כבר בחו"ל אצל סוכן הנסיעות.

איננו מחליטים על נקודות התיישבות. אם מדובר על התיישבות מחוץ לקו הירוק, מחליטה על כך ועדת שרים כראשות השר גלילי. אם מדובר במסגרת הקו הירוק, זה בתחום סמכותה של המחלקה להתיישבות של הסוכנות. אנו לא מאשרים שובים. אין למשרד התיירות שום נגיעה לנושא זה.

א. לבני: אני יודע. אני מדבר רק על המקריות.

השר מ. קול: אני שוכר ש היה ויכוח בוועדה להתיישבות אם יעלה נוה-אטיב או הגרעין של פרידלנדר ואישור את נוה-אטיב כי הם ישבו שם שלוש שנים קודם לכן כחיילים משוחררים ויש להם חיילים משוחררים בשאר-ישוב והכירו בזכותם להתיישב שם. אם אומרים לנו לאחר שהם מחליטים, לפתח שם ענף, אז אם יש לנו לזה, אז נותנים. יש שני ישובים שאנו שותפים בהם: נביעות שזה 80 ק"מ מאילת ורי-זהב. את שני המקומות האלה אישרה המחלקה להתיישבות ונכנסו לשניהם.

חבר-הכנסת גולן ביקש סקירה על מצב החברות. אם היזר יזמין אותי, אני אמסוד סקירה על כך. היום יש יותר איזון בין בתי מלון לחברות. אני לא פעם מתווכח עם אנשי האוצר בענין זה. אני אומר - אם נותנים הלוואה למלונות, כמה עשרות מיליוני לירות בתנאי ריבית נוחים מאוד ובלי הצמדה, חלק מהן זה מתנה למעשה. כאשר אני צריך להשקיע 10% מזה יש דרך חברת תיירות, הנשמה יוצאת, כמתחילים לקצץ, כי זה הקצה ואילו שם זה הלוואה. אבל למעשה זה דיספרופורציה משוועת. למשל באזור ים-המלח. בפאן-אמריקן יש אוכלוסיה מיוחדת שרוצה להנות מאוירה חרדית מאוד. ישנו שם מלון גלי-זהר שהיה הראשון באזור ועכשיו בונים את מלון גני-שולפית. אבל בכל האזור הזה אתה צריך לפתח תשתית וזה קשה מאוד. הבעיה היא של השקעה בתשתית, בשיירות וגם במרחצאות. למשל בינו את המרחצאות וקופת-חולים קונה את זה בעין-בוקק, ואלה מרחצאות מודרניים מאוד ושם יש טיפול מצויין. לעין-גדי יש שם זכויות ראשונים, אבל יש להם מרחצאות פרימטיביים, ואני אומר שלא יתכן שהמצב ייפסד כך. רצינו לבנות ולהחכיר להם את המרחצאות שאנו נבנה. אמרתי ילחם - תקבלו הלוואה בתנאים נוחים מאוד. המוס"ם הזה נמשך שבע שנים, והם פחדים לקבל את הלוואה. אז כל דבר שצריך להשקיע בשיירותים, כרוך בסייב.

השר פ. קול:

אני חושב שמוסר התשלומים הוא טוב.
כמו כן שהקפאנו להם בזמן המלחמה קצת לאור המצוקה שלהם. עכשיו הם שוב באים אלינו ואינני יכול לסרב להם.

אין צורך בהסבה מקצועית של עובדי
בתי המלון, כי חסרים עובדים. פתחנו בירושלים בית-ספר למלונאות
ויש גם בית-ספר בחיפה.

בענין דרום-אפריקה כבר אמרתי לחבר-הכנסת
פת שהענין בדריקה. אנו נתנו אישורים למורי דרך במזרח ירושלים, ואמרתי
להם כבר אז: אתם עומדים במבחן קשה. אינני דורש מכם דברים נגד עמדתכם.
אבל הזהרתי אותם שלא ייכנסו לפוליטיקה, כי אם נמצא שהם משמיצים את
ישראל, נשעה אותם. היה מקרה אחר שלקחנו ממורה-דרך ערבי את רשיונו,
ואז מי לא פנה אלינו, כולל הפטריארך, אבל לא ויתרתי. אבל זה היה לתקופה
מוגבלת. הענין עכשיו בדריקה ואני עומד לזמן את מורי הדרך האלה ולומר
להם שמי שמועל בתפקידו יאבדו את משרתו.

לגבי התמריצים - התמריצים שנותנת
הממשלה ניתנים כדי שלא יתיקרו השירותים לתיירות. אילו לא נתנה הממשלה
את התמריצים היו המלוכאים מוכנים להקפיץ את המחירים וזה היה הורס את
הענף. התמריץ שלנו קשור להכנסתם בדולרים.

חה"כ פלומין שאל בקשר למלונות פלאז'ה
ורניאל. מלון פלאז'ה שייך לחברה לישראל ומלון דניאל שייך לל"ל כלל.
שני המלונות מופנו ממקורות עצמאיים. על מנת לא להפלות את שתי החברות
מבחינת תנאי הריבית, סוכם עם האוצר שמסלת ישראל תכסה את הפרשי הריבית
בסכום השווה לסכום הלוואה שניתנת למלונות אחרים. הם לא קיבלו את
ההצעה. אבל כדי שלא יופלו לרעה יחשב כאילו קיבלו הלוואה בהתאם לקריטריונים,
לפי דרישת החשב הכללי הוכנס הסכום הזה לתקציב המשרד.

אנו מכינים תזכיר לגבי הסוכנים ולגבי
בסוחרים. יש להם קיזו לפי דעתי, אבל זה ענין די מסובך ואני רוצה
להיאבק בשבילם. אינני חושב שאני צריך לדאוג רק לאלה שנהיים מיליונרים,
אלא גם למעמד הבינוני.

לחבר הכנסת ער - בענין הקרקעות: בזמנו
הוקמה ועדה בראשותו של ד"ר דינשטיין שתפקיה היה לבסוק שמחיר הקרקע
לירושלים לא יעלה על בין 1000+300 דולר לחדר. בל מקרה שהשטאי הממשלתי
קבע מחיר גבוה ממחיר זה, הוחלט בוועדה שהאוצר יכסה את ההפרש ויעביר
את הסכום הגבוה למינהל. הוועדה דנה במספר תכניות וחדלה לפעול לפני
שנתיים. לאחרונה מסר המינהל לפלוך את מחנה שבלר במחיר מוזל. זה לא
נעשה בקשר למשרד התיירות אלא על פי החלטת ועדת השרים לעניני כלכלה.

ח. גבתון:
ניחם לפעולת הלשכות בחו"ל - לו היינו
יכולים לסגור את הלשכות לשלוש שנים ולהוכיח
שזה משפיע לרעה על התיירות, היתה לנו הוכחה. אבל זה לא כדאי.
התיירות בכל הארצות בנויה על עבודת הלשכות. ההוצאה על לשכות התיירות
היא אחוז אחד מההכנסה. מיליון דולר מתוך 230 מיליון דולר זה אחוז
אפזי, וזו ההשקעה שלנו עידוד הפעולות. להיפך, אנו עומדים בענין זה
בתחרות שיה מאור עם מדינות אחרות שיש להם אמצעים יותר גדולים והבעיה שלנו
היא במחסור באמצעים. לכן כשהיינו צריכים לסגור לשכות, עשינו את זאת
בלב קשה. בכל מקום שרק יש לנו אפשרות לפתוח לשכה והיא מוכיחה את
כדאיותהילאנו פותחים.

א. לבני: באוסטרליה יש לשכת תיירות?

ח. גבתון: בהחלט. בשלוש השנים האחרונות היא הוכיחה
את עצמה.

השר פ. קול:
לחבר הכנסת אפרת - יש צו בדבר סוכני
נסיעות, והוא מגדיר את הדרך החוקית
לפעולות סוכני נסיעות. לא מכבר פרסמנו הודעה לציבור לבל יפנה
לסוכנים בלתי מורשים מטעם משרד התיירות. רצינו להזהיר בכך את הציבור.